

Så viktig är Teslas batterifabrik för Österbotten

Vaasa Insider den 12 juli 2018

Teslas planer att bygga en ny batterifabrik i Europa och chansen att den skulle byggas i Österbotten har väckt stort intresse. Men även Nederländerna, Spanien, Frankrike, Tyskland, och Portugal är med i striden och det är ännu oklart var fabriken kommer att placeras.

Finland har redan lagt ner en hel del resurser på att marknadsföra Österbotten som ett attraktivt val. Och orsaken är uppenbar. Teslas planerade batterifabrik är gigantisk, och kommer säkerligen att skapa många nya arbetsplatser när den är byggd. Som jämförelse kan nämnas att deras fabrik i Nevada, som fortfarande byggs ut, förutspås ha 10 000 anställda inom två år. Men det är inte bara den direkta effekten med nya arbetsplatser som är viktig för regionen.

Nationalekonomisk forskning har visat att det finns omfattande fördelar med en ny stor fabrik även för redan existerade företag i regionen. En av de mest spännande forskningsstudierna på detta område är en artikel skriven av professorerna Michael Greenstone (MIT), Richard Hornbeck (Harvard) och Enrico Moretti (University of California, Berkeley) som publicerades i den ansedda tidskriften *Journal of Political Economy* för ett par år sedan.

Forskarna har studerat hur fabriksetableringar påverkar en region. Som forskare brottas man ofta med problemet med selektion: Tänk dig att Tesla väljer Österbotten och fabriken öppnar. Några år efter ser man att produktiviteten och lönerna ökat markant i regionen. Är detta bevis för att fabriken ledde till ökad produktivitet och högre löner? Inte nödvändigtvis.

Det finns åtminstone två förklaringar. Den ena är att fabriken resulterade i ökningen. Den andra förklaringen är att man valde att placera fabriken i en redan växande region men att fabriken som sådan inte hade någon effekt på den lokala ekonomin.

Det fina med studien av Michael, Richard, och Enrico är att de använt en naturlig jämförelsegrupp, närmare bestämt de regioner som var med och tävlade om att få fabriker och kom långt men förlorade. Forskarna visar att dessa regioner liknar de regioner som vann i många dimensioner, bland annat i utvecklingen innan fabrikerna byggdes. På detta sätt lyckas de fånga effekten för regionen av att en fabrik öppnades.

Forskarna lyfter fram tre centrala slutsatser.

För det första fann de stora positiva effekter på produktivitet för andra fabriker i samma region – upp till 12% i medeltal över fem år efter att de nya fabrikerna hade öppnats. Detta tyder på att fabriker som ligger nära varandra geografiskt är mer produktiva än de som ligger långt från varandra. En batterifabrik i Österbotten skulle alltså potentiellt vara bra för alla företag och anställda i regionen.

För det andra visar forskarna att effekterna på produktivitet är starkast för fabriker som är närbesläktade, speciellt de som konkurrerar om att anställa liknande personal.

I Österbotten finns ett energikluster med cirka 140 företag med 11 000 anställda och som har en sammanlagd omsättning på cirka 4,4 miljarder euro. Det är med andra ord särskilt dessa företag som potentiellt skulle vinna mycket på att Teslafabriken lokaliserades till Österbotten.

Slutligen finner forskarna även belägg för att inte bara produktiviteten ökade i regionen, utan även lönerna och att fler nya företag startades efter att den nya fabriken slagit upp sina portar. Allt detta tyder på att en batterifabrik i Österbotten skulle vara mycket viktig för regionen. Inte bara genom de extra jobb som fabriken i sig skulle skapa, utan även genom positiva effekter på produktivitet, löner och nyföretagande i regionen som helhet.

Detta är något som politikerna i Nevada antagligen kände till när de var med och tävlande om Teslas första batterifabrik. Nevada beräknade att effekten på den lokala ekonomin skulle uppgå till 100 miljarder dollar över 20 år och delade därför gladeligt ut skattefördelar på 1,3 miljarder dollar för att vinna tävlingen om fabriken. Med detta i åtanke kan man undra om insatserna för att locka en batterifabrik (Teslas eller någon annans) till Österbotten borde fördubblas?

Joacim Tåg